

vsak dan razen sobot, nedelj
in praznikov.
Issued daily except Saturdays,
Sundays and Holidays

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredniški in upravniki prostori:
2657 South Lawndale Ave.

Office of Publication:
2657 South Lawndale Ave.
Telephone, Rockwell 4904

TO—YEAR XXXVII

Cena lista je \$6.00

Entered as second-class matter January 16, 1933, at the post-office
at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

CHICAGO 23, ILL., TOREK, 11. SEPTEMBRA (SEPT. 11), 1945

Subscription \$6.00 Yearly

ŠTEV.—NUMBER 176

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 4, 1918.

General MacArthur razpustil japonski generalni štab in uvedel cenzuro

Ameriška vojaška kontrola na japonskih otokih se raztegnila. Čete zasedle tri mornarične baze. Nadaljnje čete se izkrcale na ozemlju med Tokijem in Jokohamo. Zavezniske okupacijske sile ostanejo na Japonskem, dokler ne bodo doseženi nameni potsdamske deklaracije. Tri ameriške divizije bodo tvorile okupacijsko silo v južni Koreji. Vsi zakoni in odredbe, katere so uveljavili Japonci na Kitajskem, razveljavljene.

OKIO, 10. sept.—General Arthur, vrhovni poveljnik ameriških sil, je razpustil japonski generalni štab in odredil cenzuro nad vestimi in radikalnimi poročili.

MacArthur je izdal serijo povelj, katerim se mora pokoriti japonski cesar in njegova vlada. Vsi japonski vojaški častniki se mora izvršiti do 13. sept. razpustiti japonske poročevalske sile, je pod ameriško vojaško kontrolo. Člani ameriškega okupacijskega štaba so takoj šli v japonske časopise in radiopostaje, kjer izvajati cenzuro.

MacArthur je izdal serijo povelj, katerim se mora pokoriti japonski cesar in njegova vlada. Vsi japonski vojaški častniki se mora izvršiti do 13. sept. razpustiti japonske poročevalske sile, je pod ameriško vojaško kontrolo. Člani ameriškega okupacijskega štaba so takoj šli v japonske časopise in radiopostaje, kjer izvajati cenzuro.

MacArthur je izdal serijo povelj, katerim se mora pokoriti japonski cesar in njegova vlada. Vsi japonski vojaški častniki se mora izvršiti do 13. sept. razpustiti japonske poročevalske sile, je pod ameriško vojaško kontrolo. Člani ameriškega okupacijskega štaba so takoj šli v japonske časopise in radiopostaje, kjer izvajati cenzuro.

MacArthur je izdal serijo povelj, katerim se mora pokoriti japonski cesar in njegova vlada. Vsi japonski vojaški častniki se mora izvršiti do 13. sept. razpustiti japonske poročevalske sile, je pod ameriško vojaško kontrolo. Člani ameriškega okupacijskega štaba so takoj šli v japonske časopise in radiopostaje, kjer izvajati cenzuro.

MacArthur je izdal serijo povelj, katerim se mora pokoriti japonski cesar in njegova vlada. Vsi japonski vojaški častniki se mora izvršiti do 13. sept. razpustiti japonske poročevalske sile, je pod ameriško vojaško kontrolo. Člani ameriškega okupacijskega štaba so takoj šli v japonske časopise in radiopostaje, kjer izvajati cenzuro.

MacArthur je izdal serijo povelj, katerim se mora pokoriti japonski cesar in njegova vlada. Vsi japonski vojaški častniki se mora izvršiti do 13. sept. razpustiti japonske poročevalske sile, je pod ameriško vojaško kontrolo. Člani ameriškega okupacijskega štaba so takoj šli v japonske časopise in radiopostaje, kjer izvajati cenzuro.

MacArthur je izdal serijo povelj, katerim se mora pokoriti japonski cesar in njegova vlada. Vsi japonski vojaški častniki se mora izvršiti do 13. sept. razpustiti japonske poročevalske sile, je pod ameriško vojaško kontrolo. Člani ameriškega okupacijskega štaba so takoj šli v japonske časopise in radiopostaje, kjer izvajati cenzuro.

MacArthur je izdal serijo povelj, katerim se mora pokoriti japonski cesar in njegova vlada. Vsi japonski vojaški častniki se mora izvršiti do 13. sept. razpustiti japonske poročevalske sile, je pod ameriško vojaško kontrolo. Člani ameriškega okupacijskega štaba so takoj šli v japonske časopise in radiopostaje, kjer izvajati cenzuro.

MacArthur je izdal serijo povelj, katerim se mora pokoriti japonski cesar in njegova vlada. Vsi japonski vojaški častniki se mora izvršiti do 13. sept. razpustiti japonske poročevalske sile, je pod ameriško vojaško kontrolo. Člani ameriškega okupacijskega štaba so takoj šli v japonske časopise in radiopostaje, kjer izvajati cenzuro.

MacArthur je izdal serijo povelj, katerim se mora pokoriti japonski cesar in njegova vlada. Vsi japonski vojaški častniki se mora izvršiti do 13. sept. razpustiti japonske poročevalske sile, je pod ameriško vojaško kontrolo. Člani ameriškega okupacijskega štaba so takoj šli v japonske časopise in radiopostaje, kjer izvajati cenzuro.

Politične demonstracije v Berlinu

Parada v počast
žrtvam nacizma

Berlin, 10. sept.—Čez 90.000 ljudi se je udeležilo pohoda in demonstracij, ki so jih priredile štiri nemške politične stranke v ruski okupacijski coni Berlina. Te stranke, katere sovjetske avtoritete priznavajo, so komunistična, socialistična, liberalna in demokratična. Demonstracije so bile prirejene v počast žrtvam nacizma.

Župan Arthur Werner je v svojem govoru dejal, "da je Hitlerjev režim odgovoren za stotine tisoč žrtev. Nemško ljudstvo se ne sme nikdar več vrniti v militarizem in nacizem, ki sta odgovorna za katastrofo, ki je zadela deželo. Nemška kultura mora biti ometa za človeštvo."

Gemma La Guardia Gluck, sestra newyorškega župana, je dobila častno mesto pri ceremoniji v počast žrtvam nacizma. Ona je prebela enajst mesecev v ječi pod Hitlerjevim režimom.

List Neue Zeit, glasilo krščanskih demokratov, je objavil ime namernih Nemcev, ki so bili obsojeni v smrt in ustreljeni zaradi ponesrečenega atentata na Hitlerja v juliju preteklega leta, v črni okoliščini. Lista je vključevala imena 15 grofov in feldmaršala Ericha von Witzlebena, kakor tudi imena prominentnih levicarjev. Med temi je bil Ernest Thaelmann, vodja nemške komunistične stranke, ki je umrl v koncentracijskem taborišču.

Ljudje, ki so se udeležili pohoda, so nosili rdeče zastave in prepevali "Internacionalo".

Tri leta za demobilizacijo japonskih sil

New York, 10. sept.—Radio Tokio pravi, da ima Japonska še vedno armado 5.900.000 vojakov in da bo vzelo tri leta za demobilizacijo vseh čet. Japonske vojaške enote so bile demobilizirane v krajih, v katerih so se izkrcale ameriške čete.

BRITSKO-AMERIŠKA INTERVENCIJA V RUMUNJI

Reprezentanti zahtevajo
odstavev vlade
PREMIER GROZA
V MOSKVI

Moskva, 10. sept.—Izvestja, glasilo vlade, so objavile uvodnik na prvi strani, vsebujoč obdolžitev, da so reprezentanti Velike Britanije in Amerike v Bukarešti obiskali kralja Mihaila in zahtevali, da mora odstavi sedanjo vlado, katere predsednik je dr. Petru Groza, brez posvetovanja s sovjetskimi avtoritetami.

"Stališče ruske javnosti in sovjetske vlade je jasno," pravi uvodnik. "To sloni na načelu, ki ne dovoljuje zunanje intervencije v Rumuniji, ki je suverena in neodvisna država. Reprezentanti Velike Britanije in Amerike so obiskali kralja in mu povedali, da London in Washington ne bosta priznala Rumunije in sklenila mirovne pogodbe z njo, če ne bo sedanja vlada odstranjena. Na podlagi te grožnje je Mihail apeliral na Veliko Britanijo in Ameriko za intervencijo. Kralj je potem imel sestanek s predstavniki Rusije in jim povedal, da nima nobene pritožbe proti sedanjim rumunskim vladam."

Rusija je dala razumeti, da zavrača britsko-ameriško intervencijo in politiko v Rumuniji. Dr. Groza, ki se nahaja v Moskvi, je bil gost premijera Stalina in drugih ruskih voditeljev v Kremli. Izvestja trdijo, da se je banket vršil v topli in prijateljski atmosferi, zaeno pa bo naglasilo, "da ni izglede za odstavev sedanje rumunske vlade. Bilo bi smešno, če bi vmešavanje protidemokratskih sil služilo interesom demokracije v Rumuniji. Zunanji tisk, sovršen Rusiji, skuša ustvariti rumunsko vprašanje na sljčen način kot je ustvaril poljsko vprašanje. To mu ne bo uspelo, ker se oglašajo trezni glasovi ljudstev. Velika Britanija in Amerika bi se lahko nekaj naučili iz izkušenj v preteklosti."

Izvestja dalje trdijo, da je zunanji tisk skušal ustvariti vtis, da je kralj Mihail brez pritiska upeljal na Veliko Britanijo in Ameriko za intervencijo, dočim so v resnici reprezentanti obeh držav sprožili akcijo brez posvetovanja s predstavniki Sovjetske unije, ki so člani zavezniške kontrolne komisije.

Konferenca zunanjih ministrov

Lahki mirovni
pogoji za Italijo

London, 10. sept.—Jutri se prične konferenca zunanjih ministrov petih velesil, ki bodo razpravljali o rešitvi važnih problemov. Kitajski zunanji minister Wang Shihchieh je že dospel v London. Na poti so francoski zunanji minister Georges Bidault, ruski zunanji komisar Molotov in ameriški državni tajnik Byrnes. Slednji bo danes dospel na krovu parnika Queen Elizabeth v Southampton, angleško luko.

Poleg zunanjih ministrov bodo dospel v London ekonomski in politični veščaki. Poročila trdijo, da bo konferenca določila lahke mirovne pogoje za Italijo, bivšo zavezniško nacistično Nemčije in imperialistično Japonsko.

Italija bo poslala reprezentanta na konferenco. V Rimu je bilo naznanjeno, da je premier Ferruccio Parri že izbral reprezentanta, ki bo odpotoval v London.

Problem ureditve meje med Francijo in Italijo ter Jugoslavijo in Italijo bo prišel na dnevni red. Razprava bo tudi o industrijah v severni Italiji, ki so zalagale Mussolinijevo armado z orožjem. Francija je namignila, da ne bo stavila težkih zahtev Italiji. Zadovoljila se bo z manjšimi izpremembami meje v alpskih pokrajinah iz strategičnih razlogov.

Quisling obsojen v smrt!

Postavljen bo ob zid
in ustreljen

London, 10. sept.—Radio Oslo je naznanilo, da je bil major Vidkun Quisling spoznan za krivega izdajstva in obsojen v smrt. Obsodba je bila izrečena v dvorani, v kateri se je vršila obravnava.

Na podlagi novega zakona, ki je bil uveljavljen na Norveškem in legalizira smrtno kazen, bo Quisling postavljen ob zid in ustreljen. Delo bo izvršilo deset vojakov, ki bodo izstrelili deset krogel.

Quisling lahko vložil priziv pri vrhovnem sodišču, ki pa ne more zavreči obsodbe. Pričakuje se, da bo obsodba izvršena v treh tednih.

Domače vesti

Nov grob na zapadu

Denver, Colo.—Tukaj je umrl Alojz Prošek, star 76 let in rojen v vasi Droske pri Ljubljani. Zapušča hčer, poročeno Levnik, zeta, vnuka in vnukinjo, sestro, poročeno Marinšek, in nekaj drugih sorodnikov v Denverju in menda tudi v Rock Springsu, Wyo. Pokopan je bil 10. sept. Bil je ustanovni član društva 10 SNPJ v Rock Springsu, tukaj pa več let uradnik društva Columbine št. 218. Bil je zvest član društva in jednote.

Nov grob v La Salle

La Salle, Ill.—Po več mesečni bolezni je umrla 4. sept. Terezija Vene, stara 64 let in doma iz Čateža pri Brezicah. (Po prvem možu, ki je umrl leta 1918, se je pisala Jalovec.) Bila je članica društva 2 SNPJ. Zapušča moža, dve poročeni hčeri, pet sinov (tri pri vojaki), dve sestre tukaj in eno v starem kraju, pet vnukov in enega pravnuke. V Ameriki je živela 42 let.

Iz Clevelanda

Cleveland.—Žrtev dveh sleparjev je postala Agnes Lindić, ki jima je na lahkomiseln način izročila \$4.000. Nagovorila sta jo, naj "investira" denar v "dobričansko" poslopje, ki ga bodo zgradili. Da jo uverita, da je vse "pošteno," sta sama položila šop bankovcev v kovčeg, nato pa še ona omenjeno vsoto. Potem sta ji kovčeg pustila in odšla s izgovorom, da gresta še drugam po denar. Ko je kovčeg odprla, je v njem našla le kepo zmečkanega časopisnega papirja. Enega od zlikovcev je nekoliko poznala. — V Collinwoodu je težko zbolela Angela Fortuna, prej Pečjak. — V bolnišnici Glenville je napravila izpit bolničarke miss Louise Marzlikar, hčerka Marzlikarjeve družine iz Collinwooda. — Na dopustu za 30 dni se nahaja doma S/Sgt. Albert J. Miklavčič, sin družine John Miklavčič iz Euclid, ki je bil 21 mesecev na evropski fronti in služil pri letalskem oddelku.

Čehi deportirali 300.000 Nemcev

Ureditev meje
s poljako državo

London, 10. sept.—Zdenek Fierlinger, predsednik čehoslovške vlade, ki je pravkar dospel v London, je na sestanku s časničarji izjavil, da je bilo okrog 300.000 Nemcev deportiranih iz krkonoskih krajev v Nemčijo. Krkonoski tvorijo severni obronek Čehoslovakije. Pred izbruhom vojne so se krkonoski Nemci zvezali s Hitlerjem in integrirali proti čehoslovški republiki.

Fierlinger je dejal, da bodo nadaljnje deportacije Nemcev iz krkonoskih krajev sledile. Deportiranci smejo vzeti s seboj le stvari, ki jih lahko nosijo.

S premierjem je dospel v London tudi Jan Masaryk, zunanji minister. On je dejal, da Čehoslovakija nima imperialističnih težej in napovedal, da bo meja med njo in Poljsko urejena brez komplikacij. Masaryk je dalje rekel, da še ni določen datum glede umika tujih čet iz Čehoslovakije.

Šest političnih strank bo imenovalo kandidate za poslance. Splošne volitve se bodo vršile v tem letu.

General Wainwright v Washingtonu

Washington, D. C., 10. sept.—General Jonathan Wainwright, poveljnik ameriške vojaške posadke, ki je branila filipinsko trdnjavo Corregidor, je dospel v Washington, kjer je bil pozdravljen kot junak. On je prebil 40 mesecev kot vojni ujetnik v japonskem taborišču. General bo danes gost predsednika Trumana v Beli hiši.

TEROR GRŠKIH DESNIČARSKIH GRUP RAZKRIT

Zivljenja demokratičnih voditeljev v nevarnosti

KRITIKA BRITSKE POLITIKE

Atene, Grčija, 10. sept.—John Sophianopoulos, ki je kot zunanji minister reprezentiral Grčijo na konferenci združenih narodov v San Franciscu in po povratku domov resigniral, ker je regent Damaskinos odbil zahtevo za formiranje reprezentativne vlade, je razkril teror grških desničarskih in fašističnih grup. Razkritje je v soglasju s obdolžitvami nasprotnikov sedanje grške vlade premijera Voulgarisa, da je premier lutka Velike Britanije.

"Poročila o divjanju terorja so resnična," je rekel Sophianopoulos. "Življenja voditeljev demokratičnih organizacij so v nevarnosti. Nedavno so orožniki napadli in pretepli Petrosa Fikoris, voditelja liberalne stranke in bivšega ministra, ker je skušal govoriti na političnem shodu v Sparti. Vladne avtoritete so izročile orožje, katero so oddali člani gerilskih grup, monarhistom in fašistom, ki zdaj terorizirajo prebivalce. Voulgaris, kakor Damaskinos, je orodje britskih interesov. Oba se pokorita ukazom iz Londona v škodo Grčiji."

Sophianopoulos je dejal, "da se je pred revolucijo premier Churchill zavzel za grškega kralja Jurija. Zahteval je, da mora obdržati prestol, toda po prihodu v Atene v času revolucije je spremenil mnenje. Takrat je predlagal imenovanje regenta. Churchill je poslal britske čete na pomoč fašistom pri zatiranju revolucije. Ernest Bevin, sedanjí britski zunanji minister, je udaril po vladah v Bolgariji, Rumuniji in Ogrski in izjavil, da ne reprezentirajo ljudstev. On je ignoriral vlado v Grčiji, ki tudi ne reprezentira ljudstva, temveč je lutka Velike Britanije."

Voditelji demokratičnih in levicarskih organizacij so izjavili, da bodo bojkotirali volitve, ki se bodo vršile prihodnji mesec pod nadzorstvom Velike Britanije in Francije.

Značilna izjava italijanskega socialista

Italija izgubila
pravico do jugoslovanskih krajev

Rim, 10. sept.—Pietro Nenni, podpredsednik vlade in tajnik socialistične stranke, je objavil članek v listu Avanti, glasilo stranke, v katerem pravi, "da je Italija izgubila zgodovinske pravice do krajev ob meji z Jugoslavijo, ki je bila začrtana l. 1919." To pomeni, da si ne prisvaja teh krajev.

Nenni dalje pravi, da Italija ne bo ugovarjala grškim zahtevam glede prevzetja Dodekaneskih otokov. Ti otoki so že več let sporna kost med Italijo, Grčijo in Turčijo. Pred vojno so bili pod italijansko kontrolo, dočim so imeli Nemci vojaške posadke na otokih v teku vojne. Dodekaneski otoki so na Egejskem morju.

Članek italijanskega socialista tudi naglašja, "da smo pripravljene na združenih naših naporov glede reorganiziranja kolonij tako, da bo naklonjen interesom afriških ljudstev."

Zagotavljanje odslovljenih delavcev, da bodo že "svobodni" podjetniki skrbeli zanje, da zopet dobe delo, je slaba tolažba.

PROSVETA
THE ENLIGHTENMENTGLASILO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE
JEDNOTE

Organ of and published by Slovene National Benefit Society

Narodna za Zdravne drave (laven Chicago) in Kanada \$6.00
za leto, \$3.00 za pol leta, \$1.50 za četrti let; za Chicago in okolice
Cook Co., \$7.50 za leto, \$3.75 za pol leta; za inosestvo \$9.00.
Subscription rates for the United States (except Chicago) and
Canada \$6.00 per year. Chicago and Cook County \$7.50 per year.
foreign countries \$9.00 per year.

Cene oglasov po dogovoru.—Rokopisi dopisov in nenaročenih
članov se ne vračajo. Rokopisi literarne vsebine (črtice, povesti,
drame, pesmi itd.) se vrnejo pošiljatelju le v slučaju, če je priložil
poštnino.

Advertising rates on agreement.—Manuscripts of communications
and unsolicited articles will not be returned. Other manuscripts,
such as stories, plays, poems, etc., will be returned to sender only
when accompanied by self-addressed and stamped envelope.

Naslov na vse, kar ima stik s listom:

PROSVETA

2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Illinois

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

Konferenca zunanjih ministrov—II

Včeraj smo navedli glavne vzroke, zakaj je nova Jugoslavija tako nenadoma padla v nemilost v zapadnem kapitalističnem svetu. Da je ni zajela socialna revolucija, katere pa niso povzročili komunisti, marveč gnile razmere, ki so vladale pred vojno in že prej, pod kraljevo in čaršijsko diktaturo toliko zrahljalo državo, da se je ob nemškem in italijanskem sunku sesula kot iz kart zgrajena hiša—ako bi si jugoslovansko ljudstvo zdaj ne prizadevalo, da si zgradi resnično novo državno stavbo, v kateri ne bo prostora za roparske kapitaliste, domače ali tuje, kakor tudi ne za politični klerikalizem, ki je bil v službi domačih in tujih pijavk in se tudi sam redil na račun bednega naroda kot se redi svinja pri koritu koruze, tedaj bi bila Jugoslavija še danes "košer" v očeh izpovednikov zapadne kapitalistične civilizacije, ki slohi na kroni boga Profita. Seveda privatnega profita.

Ce bi ne bilo vsega tega, tedaj bi skoraj gotovo ne bilo prišlo do tistega tržaškega incidenta. Nihče bi ne bil kričal, da hoče Tito posnemati nacistične agresorje. Ce bi bila Jugoslavija tudi po vojni varna za domačo in tujo reakcijo, bi je danes ne bical razni Markhami, ki so bodisi direktno ali indirektno v službi Fotičeve vele-srbske bande, državne departamenta in angleškega kapitala. Tudi klerofasisti pri A. D., ki se na eni strani lopovski odejajo v plaše demokracije, katero poznajo le na jeziku, na drugi pa še danes perejo in blagoslovajo španjskega krvnika (glej uvodnik A. D. z dne 21. avg. 1945)—tudi ti elementi bi danes ne tulili proti novi Jugoslaviji, kakor tudi ne ficefajski Stautek, ki se pridno šola v farovžu za uredniško službo pri glasilu neke katoliške organizacije.

★ ★ ★

Toda kaj ima vse to opraviti z naslovom tega članka—s konferenco zunanjih ministrov petih sil, ki se je pričela danes (v torek) v Londonu in katera bo bodisi popravila veliko krivico slovenskemu narodu in Jugoslaviji ali jo pa še pogorsala? Direktno ničesar, indirektno pa veliko. Vsa ta sovražna propaganda—yes, tudi s strani A. D. in zakotnega Obzora—je voda na mlin onih sil, ki delujejo, da Italija tudi po tej vojni obdrži Trst in lahko tudi večji del slovenskega Primorja in Istrije. Italijanskim imperia-listom in novinarjem tega ni mogoče zameriti, neopustljivo pa je, ako jim pri tem pomaga, čeprav samo indirektno, tudi kak slovenski ali jugoslovanski list, in sicer iz gole politične mržnje do obstoja jedrega režima v Jugoslaviji. Ti elementi zaslužijo, da jim vsak poštni in resnicoljuben Slovenec pljune v obraz in se z gnusom obrne od njih.

Kakšno stališče bodo zastopali na tej konferenci predstavniki Anglije in Amerike glede tržaškega ali primorskega vprašanja, nam in sploh ameriški javnosti ni znano. Ker sta obe vladi zadnje mesece radikalno spremenili svoje stališče napram novi Jugoslaviji, se bojimo najslabšega.

S tem ne mislimo, da bosta Anglija in Amerika zahtevali potrditev stare meje črte, ki je obstajala med Italijo in Jugoslavijo pred zadnjo vojno. Kolikor nam je znano, te meje tudi sedanja italijanska vlada ne bo zahtevala. Zahtevala pa bo Trst, Gorico, Zadar in vsaj vse slovensko in hrvaško ozemlje, ki je zdaj pod okupacijo anglo-ameriških sil. Taka meja bi bila seveda največja karikaturna, ki bi ponižala vso zavezniško diplomacijo na novo stopnjo degeneracije in stupidnosti.

Kar se vprašanja Trsta samega tiče, bi bil v dani situaciji mogoče najboljši kompromis, da ga ne dobi ne Italija niti Jugoslavija, marveč da postane samostojno mednarodno pristaniško mesto s svobodno lukso za vse države. (Tukaj urednik govori le v svojem imenu.) V tem primeru bi bil lahko Trst pod kontrolo mednarodne komisije vseh onih držav, ki imajo v Trstu direktne interese—Jugoslavija, Ogrska, Avstrija, Čehoslovaka in Italija. Slednja sicer nima nobenih gospodarskih interesov v Trstu, kajti tržaška luka je zanjo brez pomena, ima pa tako zvane kulturne interese, kajti večina prebivalstva je danes italijanska. Za bodoče prijateljske odnose med Italijo in Jugoslavijo bi bila taka rešitev tržaškega vprašanja še najbolj modra in dalekovidna.

Toda kar se tiče ostalega ozemlja vsega tržaškega zaledja z vso Gorisko in Istrijo vred, pa po vseh pravicah spada Jugoslaviji, kajti je skoraj solidno naseljeno s Slovenci in Hrvati. In to že dolga stoletja.

★ ★ ★

Koliko smemo upati na tako rešitev tega, za Jugoslavijo in posebno za vse Slovence nadvse važnega vprašanja? Odgovor je v naročju bogov. Ce bi zmagovite velesile—Amerika, Anglija in Rusija—urejevale svet v znaku Pravice, bi bili sigurni, da bo tudi to vprašanje pravično rešeno. Toda zmagovite velesile so kljub vsemu oznanjanju štirih svobodščin in obljub Atlantskega čarterja vrgle Pravico v kot in si za zaprtimi vrati razkosavajo svet v "sfere vpliva" in dele plen po machiavelskih receptih in naukih "power politics."

Tekoča politika Amerike in Anglije gre predvsem za tem, da čim bolj apizajo italijanski nacionalizem in preprečijo socialno revolucijo. Ker bodo velesile Italiji sigurno pobrale vse kolonije v Afriki in tudi Dodekaneške otoke, se zna zgoditi, da bodo italijanski nacionalizem skušale potolažiti na račun—Jugoslavije, predvsem na račun Slovencev, in sicer s tem, da mu zopet vržejo Trst in lahko tudi večji kos slovenskega Primorja in Istrije.

"Sovjetska Rusija tega ne bo nikdar dopustila!" slišimo ugovor. Upamo, da ne. Toda tudi Stalinova Rusija igra "power politics." Tudi ona ima več drugih sfernih zahtev, katere morata sankcionirati Amerika in Anglija. Ena teh zahtev se tiče Dardanel. Blago za kramarsko kupčijo. Tudi USSR skrbi pri teh imperialističnih kupčijah predvsem na to, da odnese čim večji kos in da čim bolj razširi svojo sfero vpliva. In če tudi ona pristane na italijanske zahteve glede Trsta in slovenskega Primorja, bo s tem le pognojila svojemu vplivu v Italiji. Umazana igra? Yes, in še kako!

Glasovi iz
nasebin

HAZNE VESTI

Bridgeport, O.—Zadnje čase so zopet prišli domov sledeči člani SNPJ in drugi fantje iz te okolice iz Nemčije in s Pacifika, kjer so se bojevali: John Kocjančič, član št. 13 SNPJ, sin Josepha Kocjančiča. Sedaj, ko pišem to poročilo, še ni bil odpušen iz armade.

Andy Gričar pa je prišel s Pacifika in je odpušen od vojakov, dočim je prišel Leopold Gričar iz Italije, toda od vojakov še ni odpušen. Iz Italije se je povrnil tudi Joseph Struss, član društva št. 640 SNPJ. Tudi on še ni stalno odpušen iz armade. Iz Nemčije se je povrnil tudi Frank Smerekar, ki tudi še ni odpušen.

Vsi ti naši fantje, ki še niso odpuščeni iz vojaške službe, so bili na 30-dnevnu dopustu. Nekaj se jih je že vrnilo. Upam, da jim ne bo treba več dolgo služiti Strica Sama, zlasti ne onim, ki so dosti okusili v tem svetovnem meteu.

Na dvatedenskem dopustu je bil tudi Fred Snoy, ki pa še ni dolgo pri vojakih, zato bo moral najbrže služiti že precej časa. Na dopustu je bila tudi poročnica Margaret Snoy, ki je bolničarka v vojni bolnici Crile v Clevelandu. Ona je prišla domov radi brata Freda. Nazaj sta odšla: ona v soboto, Fred pa v ponedeljek. Koliko časa bosta še služila Strica Sama, ne vesta.

V Enakopravnosti z dne 25. avgusta je bila priobčena slika Janeza Kaplerja iz Bučke. On je svak našega brata Matkota. Družino Kapler so Nemci deportirali v Nemčijo, kjer so jo nacisti mučili in stradal, da je mrs. Kapler, ki je sestra Franke Matkota, od stradanja umrla. Takih primerov je na tisoče, ki kažejo vso barbarsko naravo nemških nacistov.

Slovenskim revežem moramo čim izdatneje pomagati. Iz tega razloga apeliram kot predsednik podružnice št. 33 SANSA na vsa društva in posameznike v teh krajih, da pridejo gotovo na sejo podružnice, ki se bo vršila v nedeljo, 7. oktobra; pričetek ob treh popoldne v Društveni dvorani v Boydsville.

Na seji bomo razpravljali, kako pomagati našim trpinom v stari domovini. Ako se skupaj zavzememo, bi lahko priredili zopet veliko prireditev ter skupičke porabili za naše brate in sestre v Jugoslaviji, kateri so prestali toliko gorja, predno so si priborili svobodo.

V nedeljo, 2. septembra, je bilo zelo živahno v naši dvorani, kajti na dopustu je bilo veliko naših vojakov in bilo je veselja na kožo. Društvo št. 13 SNPJ ni izgubilo nobena člana v tej vojni. Izmed vseh je eden izgubil posluh, ki pa se mu polagoma vrača. Ta nesreča je doletela brata Jamesa Elesha, kakor sem že pred časom poročal.

Joseph Snoy.

OPIS POTOVANJA
PO ZAPADU

IV.

Euclid, O. — Pri Tomšičevih sva se kmalu domenili in se udomačili, medtem pa je mama pripravila večerjo in naju povabila, naj ji pomagamo. Potem pa mi je očka na tihem dejal, naj bi malo pomagala mami, ker ona težko hodi. Seveda, to sem rade volje storila.

Po večerji smo se posedli in oče Tomšič je zaigral nekaj slovenskih pesmi na svojo koncertino. Nato pa je moja hčerka vprašala, kako daleč je do Grass Valleyja. Tomšič ji odgovori, da 160 milj in vpraša, če koga pozna tam. Rosemary razloži, da korespondira že več kot tri leta z nekim dekletom in bi jo rada videla. Spoznali sta se skozi Mladinski list, ki ga izdaja SNPJ. Dekletovo ime je Mildred Moneta.

Kakšen slučaj! Tomšičeva sta nama povedala, da živi Mildredin oče pri njih čez teden, ker dela tukaj v Oaklandu. In res kmalu nato je prišel domov mr. Moneta ter sva se spoznali z njim. Dejal je nama: "Le poj-

dita in obiščita mojo hčer, ker bo zelo vesela!"

Drugo jutro sva se odpeljali z avtobusom proti Grass Valleyju. Po šesturni vožnji sva dospeli na mesto, kjer naju je že čakala naša "pen pal." Takoj smo se spoprijateljeli. Mildred je izvrstno dekle in jo moras takoj vzljubiti.

Pri Monetovih sva mislili ostati samo čez noč, ali po daljšem meledovanju sem privolila želji moje in Monetove hčere in tako sva pri njih ostali celih osem dni! V tem času so naju izvrstno postregli. Če pridejo kdaj v Cleveland, jim bom na razpolago in povrnila gostoljubnost.

Dekleti sta imeli imenitno zabavo in ju je bilo težko razdružiti. Sli sta skupaj v kino in v vojaško taborišče (Beale) plešat. Seveda, ne sami, pač pa cela skupina, katero sta spremljali dve starejši ženski, tako da sta bili dekleti v varnih rokah.

V istih osmih dnevih smo videli marsikaj; pokropit smo šli tudi nekega mrliča. Neko 14-letno dekle je jahalo konja, kateri pa jo je vrgel raz sebe in zlomilo se je vrat ter umrlo. Dan pred našim odhodom pa je nekje v Montani utonil neki čez 80 let star mož. Ko je učil otroke plavati, ga je zadela kap, naker je utonil.

Dne 6. julija sva se poslovlili od Monetove družine in še isti večer primahali nazaj k Tomšičevim, kjer sva nameravali ostati samo čez noč. Tedaj pa je dejal oče Tomšič: "No, tukaj imam pa tudi jaz nekaj besede!" Kar poslušala sem, kaj bo iz tega, nato pa "Big" Tony zopet povzame besedo: "Ne gresta domov še jutri, saj še nista videli San Franciscusa. Jutri vaju bova z mamo peljala v San Franciscu, v ponedeljek pa lahko gresta proti domu."

Seveda je bil njegov predlog takoj potrjen in drugo jutro naju je Tomšičev oče povabil, seveda v družbi mame, v avtomobil in smo se odpeljali po velikem mostu, kateri veže mesti Oakland in San Franciscu. Most je menda dolg osem milj in se imenuje Oakland Bay Bridge. Z mostu se vidi Treasure Island in zloglasna jetnišnica Alcatraz, ki je na malem otoku. Tam je bil dolgo časa zaprt zloglasni načelnik nižinskih elementov Al Capone, sedaj pa je zopet na svobodi in živi v Miami, Fla.

Potem smo se peljali naprej na Golden Bridge in nato po mestu San Franciscu. Močno sem se čudila legi mesta, ker sem si ga vse drugače predstavljala. Misliła sem, da je na ravlini, ko pa se vozili po mestu, moras pa imeti vse zavore v dobrem stanju, drugače se lahko zgodi, da se znajdeš v kakšni dolini.

Vse to daje mestu lepo lice. Pravijo, da je ameriško mesto podobno mestu, toda meni se je videlo to mesto drugačno in veliko lepše. Lepe bele hiše po vrsti, pred hišami terase z vsakovrstnimi cveticami. Vse to

se mi je videlo kakor ena sama lepa slika.

Peljali smo se tudi mimo "Presidia," kjer so vojak nastanjeni tudi v mirnem času. Imajo velike zidane hiše, streljaj dalje pa vojaško pokopališče. Nato smo se pripeljali do obale Tihega oceana. V bližini smo se ustavili in iztopili pred veliko prodajalno Cliff House, kjer prodajajo vsake vrste spominov in si prav lahko olajšas žepe, predno bi se zavedal kdaj. Zuna v avtomobilu sta naju čakala mama in ata Tomšič.

Nato sta naju peljalala skozi park, ki se imenuje Golden Gate Park. V resnici mu pristojta to ime, kajti v njem vidiš vsake vrste rož, katere nisem še nikoli videla in jim ne vem imena. Potem pa smo se odpeljali po mestu skozi tako zvan Chinatown in dalje mimo operne palače, v kateri se je vršila konferenca Združenih narodov. Okrog palače so bile razobešene zastave vseh Združenih narodov.

Nazaj grede se nismo peljali skozi mesto Oakland, pač pa skozi neki predor. Ko smo zopet prišli na svetlo, je dejal "Big" Tony: "No, sedaj pa smo v mestu Alameda. V tem mestu je bil moj mlajši sin celih 13 mesecev, in sicer v tamkajšnji mornariški aeroplanski bazi. Če se nisem še nikoli pokesala poprej, sem se tisti trenutek, zakaj nisem prišla v to mesto pred letom dni, kajti tedaj bi lahko še videla sina. Imela sem tesno občutke in skoraj bi se naglas zjokala. Ali kaj pomaga—po toči zvoniti je prepozno! Nato smo se še malo vozili po mestu, potem pa smo zavili proti domu. (Konec prihodnjici.)

Mary Dodic.

MOJ ROJSTNI DAN

Hermine, Pa.—Danes (1. septembra), ko je moj rojstni dan, si štejem v dolžnost, da navedem mojo pravo starost, da ne bodo ljudje mislili, da sem bil rojen v Gorjancih pri Sv. Jeri, katero so pozneje prekrstili v Trdinov vrh, in da je ona moja mati, sv. Miklavž pa moj stric. Toda jaz imam najrajši ameriškanskega strica, s katerim se prav dobro razumeva.

Rojen sem bil 1. septembra l. 1890 v vasi Vrhni Pridolž, fara Stopice pri Novem mestu, Dolenjsko, Jugoslavija. Krstili so me za Franciška in Stopičah, pri tistem velikem krstnem kamnu, ki drži največ vode. Ne vem, zakaj so mi zbrali za patrona sv. Franciška. On ni nič kaj čista svetnik. V Blaznikovi pratiki je naslikan z dežnikom v roki kakor da bi pričakoval dežja pri tem pa se silno kislo drži.

Kako naj bi bil vesel ta ljuti moj patron, kajti zanj ni nikda nobene gostije, kakor na prime za sv. Jožefa, sv. Martina in druge svetnike. Toda tudi mojemu patronu gre nekaj kredita. Vesel sem, da so me vsa malo pomočili in krstili. Kaj b. bilo z menoj, ako ne bi bil nič krščen? Zgledal bi kot bivoli in brez vere bi prešteval ljudsko bogastvo, katero spada vsem našim svetnikom, pa bili Janezi, Petri ali Pavli.

Misli mi uhajajo v moja otroška leta in še vedno se spominjam besed moje ljube matere, ki je takole govorila: "Lahko smo veseli in ponosni na same sebe, ker imamo vero, ki je edina pravoverna na svetu, ta vera je katoliška!"

Tedaj sem bil še v srajki in od samega veselja sem skakal v

zrak kot mlad kostrun. Če dobro premislimo, pridemo do prepričanja, da je katoliška cerkev zvitá kakor kača.

Hude ure so nam bile napovedane in napoved se je uresničila. Vendar pa smo jih prešli, nekaj pa jih še bomo in tako se nadaljuje naša življenska pot, na kateri je več trnje in osata kot pa cvetlice. Naše življenje je podobno rozni kaplji na veji. Samo mala sapica in kapljice ni več.

Delamo in garamo, kristjani in nekrstjani, ali narava je narava in tej se mora vsakdo pokoriti!

Frank Fink.

PISMO IZ DOMŽAL

New York, N. Y.—Sledeče pismo je pisal Lojze Praprotnik, doma iz Domžal in je bilo naslovljeno na Kristino Dolár, Brooklyn. Originalno je bilo priobčeno v Glasu Naroda.

Ljuba moja teta! Po dolgih letih Vam spet pišem. Upam, da ste še zdravi, kakor tudi Ančka, Tina, Rudi, teta Minka in vsi naši dragi sorodniki. Vse vas najpriskreje pozdravljam!

Doživeli smo tako težke čase, da jih ni mogoče popisati. Vem, da ste se ves čas zanimali za naše razmere, saj se po vsem svetu piše in govori o naši Jugoslaviji. Mi pa poslušamo sivezniške postaje in smo tako povezani z vsem svetom.

Pri nas smo šli vsi trije v partizane jeseni 1943, od Majnikovih pa Stanko in stric Lovro. Naš Stanko je bil na Dolenjskem ranjen. Sedaj sva že tretji mesec skupaj. Janko je član gospodarske komisije, jaz pa se še vedno držim svojega poklica, tudi v "gmajni"? Majnikov Stanko je šel, menda še peš, v vojno akademijo v Beograd.

Ker smo bili pri partizanih, so doma 16. avgusta selili, vendar pa se je posrečilo atu, da se je skrli, mačeha pa je nekaj tednov pozneje ušla iz koncentracijskega taborišča pri Munchevnu. Bil sem skoro mesec dni z njima pod Kamniškimi planinami, nov. 1944. pa sem moral na Dolenjsko. Od takrat nimam nobenih poročil. Bojim se zanje, ker so prepuščeni samim sebi in ker Nemci tam strahovito divjajo. Upam, da ne bo več dolgo, ko jih bo naša vojska z vedno pregnala in uničila. In potem bomo obnovili in prenovili našo domovino, da bo v vsakdo lahko živel. Rad bi Vam opisal razmere na osvobojenem ozemlju, kjer sva sedaj s tankom. Skoro iz nič ustvarimo, kar se preje nikoli ne bi ało. Postali smo iznajdljivi, raktični in nadvse pridni, znajo pa tudi ceniti zavezniško pomoč.

Upam, da boste Veliko noč raznovali vsi zdravi in zadovoljni. Pošiljava Vam vsem najpričnejše pozdrave in poljube!

Lojze in Stano.

DODATEK K POROČILU

Ironton, Minn.—Že pred več meseci je bilo priobčeno iz naše naselbine poročilo o prispevkih za staro domovino. V omenjenem poročilu niso bila označena tri imena rofakov, kateri so tudi prispevali, in sicer: Rudi Merold \$5, Andro Rustajder \$5 in Rudi Kure \$5. Toliko v blagohotno uvaževanje.

Za odbor:

Anton Krmpotich.

Zadnjo soboto so se v Atlantic Cityu zbrale najlepše krasotice v letnem kontestu za "Miss Ameriko." Na sliki je videti Theresa Sullivan, ki ima naslov "Miss Michigan." Nič napačnega, eh?

CASOVNI KOMENTARJI

Chicago, Ill.—Trst, slovensko Primorsko, Istra? Danes sta velik vprašaj za temi imeni in srcih vseh Slovencev, zlasti Primorčev, vlada tesnoba, ki je podobna kmetovalčemu nemu pred grozečo nevihto. Ali se zjani? Ali bodo zunanji nistri velesil, ki prav sedaj dirujejo v Londonu, tehtali pri ce slovenskega naroda na polni tehtnici? Če je kateri nar v Evropi zaslužil pravico in in vago, je to slovenski narod, je v boju z nacifasisti napoj gorko krvjo vsako ped svojega ne grude.

Na žalost ima reakcija mnogi glas v Ameriki in Evropa prav tako zloglasni Vatikan ima svoje mogočne podprete po vsem svetu, ter v imenu in Boga deluje z vsemi sredstvi da ne bi prišli primorski kar pod Jugoslavijo. Vzlic temu je še vedno upanje, da bo pomorsko vprašanje pravično rešeno.

Zarek upanja daje sledeča java podpredsednika italijanske vlade Pietra Nennia: "Mi ne sprotujemo zahtevam Grčije, Dodekaneških otokih v Egejskem morju in mi smo izgovoril pogodovinsko pravico do italijanske-jugoslovanske meje iz 1919." Pietro Nenni je tajnik cialistične stranke in je zgoraj besede zapisal v glasilu socialistične stranke Avantiu.

O rusko-kitajski pogodbi, bila sklenjena kmalu po pamski konferenci, bo še veliko govorenja, pisanja in ugibanj. Nekateri liberalci in mnogi drugi kritizirajo Rusijo radi tega, godbe, češ, da je z njo utrdil brezobzirnega in reakcionarnega diktatorja Kajska.

Toda preden izrečemo obzbo, ne smemo pozabiti, da ka Rusija sklene pogodbo z reakcionarno vlado, je ne sklene namenom, da jo utrdi, temveč zato, da sama sebe protektira. Igra politike sile na svetovni hovski deski je silno kompleksna in "šahisti" drug drugega spretno nastavljajo zanjke iz sed.

Vendar pa so se do sedaj "di" boljševeki izkazali kot spretni šahisti. To se je izkazalo v igri z Nemčijo in tistim dvoobraznim sovjetskimi nemškim paktom, ki je sicer notno utrdil pozicijo nacizma, pozneje pa se je stvar temeljito zaobrnila.

Glede pogodbe, ki so jo sov ti pred kratkim sklenili s Kajkom oz. centralno vlado, je stalo mnogo vprašanj, na katere je še danes težko odgovoriti. Primer: Ali morda pomeni, da so sovjeti pustili na cedilu katike komuniste, kateri so se tak hlabro borili proti Japoncem, dočim je Kajšek iz zaledja polena pod noge tem junakom?

(Dalje na 3. strani)

V New Yorku so unije CIO uprizorile veliko demonstracijo z javnim shodom za sprejetje Murray-Wagnerjevega zakonskega osnutka za "polno" uposlenost. Demonstracij se je udeležilo 80.000 delavcev. Med govorniki je bil tudi kongresnik Celler, ki je dejal, da bi želel videti tako demonstracijo v Washingtonu v spodboju "ljudskim" zastopnikom.

Slovenska duhovščina izjavlja udanost narodni vladi

Ljubljana, 16. julija.—Dne 11. julija je predsednik narodne vlade (Slovenije) Boris Kidrič sprejel, v prisotnosti ministra za notranje zadeve Zorana Poliča, vrhovnega namestnika (škofa) Antona Vovka, škofjanskega dekana teološke fakultete dr. Andreja Snoja, voditelja nižjega semenišča ljubljanske škofije Jožeta Simenca, župnika dr. Janeza Arneja, kaplana Stanka Perčiča, predsednika veroučiteljskega društva dr. Pavla Simončiča, deželnega delegata Teodorja Tavčarja, superiora Ludvika Lederhassa, o. ing. Stanka Dostala, nadzornika Ivana Slano in provincijala Lovra Sedeja. V imenu katoliške duhovščine je glavni namestnik ljubljanske škofije Anton Vovk prečital sledečo izjavo duhovništva ljubljanske škofije:

Podpisani predstavniki duhovništva ljubljanske škofije smatramo za svojo dolžnost, z ozirom na zgodovinsko važne dogodke zadnjih mesecev, ko je naša domovina osvobodjena in se hitro izgrajuje na novih temeljih, da potom spomenice damo izraz svojega patriotizma in čustva ter naši narodni vladi v Ljubljani in naši vladi v Beogradu javno izrazimo svojo pripravnost podpirati delo naših narodov v našem delokrugu, in naposled izjavljamo, da bomo verno izpolnjevali svoje narodne in državljanske dolžnosti, kar nam obenem naša vera nalaga.

To pripravnost izražamo temprej, ker bi se radi neposredne preteklosti in postopkov nekatere duhovnikov za časa okupacije moglo sumiti v naš iskren patriotizem in resnično voljo podpirati našo narodno oblast, kar nam samo po sebi umevno nalaga naša slovenska narodnost ter tem strožje naša zavest.

Kot Slovenci, kakor tudi kot katoliki in duhovniki, katerim priroda in božji zakon nalagata ljubezen napram narodu in delu našega naroda, se pristočno radujemo osvoboditve slovenskega naroda, slovenske domovine in vse Jugoslavije izpod jarma nasilnega okupatorja, kateri ni priznaval nobenih človeških pravic, kakor tudi mednarodnih dogovorov ne. Mi se tega osvoboditve še bolj radujemo iz razloga, ker so tudi duhovniki, redovniki in redovnice občutili strašna nasilja narodnih sovražnikov. Za osvoboditve se mi toplo zahvaljujemo naši narodni vojski, njenemu poveljniku maršalu Titu in velikim zavajnikom.

Iz teh razlogov se mi tudi izreka radujemo naše države Slovenije, ki je postala kot posledica osvoboditve gibanja in v kateri vidimo izpolnitev stoletnih sanj in upravičenih zahtev našega naroda iz davne preteklosti.

Naši narodni vladi izjavljamo svojo iskreno vdanost, svoje spoštovanje, svojo vernost in pokornost, ki jo nam nalaga naša etika in predvsem Božja zapoved in katero nam spontano čuti naša narodna zavest.

Povrh tega se kot Slovenci in kot katoliki radujemo vzvišenega dela naše narodne oblasti, ki se prizadeva v tem času resnično in čim prej zrediti vsa slovenska področja in ves slovenski narod v svoji narodni državi.

Tudi s krščansko-etičnega vidika to pozdravljamo, kajti narodna vlada Slovenije vzgaja narod v delavnosti in predvsem za hitrejšo obnovo porušene domovine, ker skrbi za malega človeka, ki je bil navzlic vsem krščanskim zahtevam do sedaj zapostavljen in ker skrbi za vojne žrtve in za vse ostale, pomoči potrebne ljudi. V tem prizadevanju in po naši poklicni dolžnosti želimo v svojem delokrugu vlado podpirati in v tem pogledu vzpajati naše vernike.

Enako vdanost, spoštovanje in vernost izražamo naši zvezni vladi demokratične federativne Jugoslavije v Beogradu.

To nam ne nalaga samo le naša krščanska zavest, tembolj naša neizmisljivo prepričanje, da je med nami zedinjeni Sloveniji tudi zagotovljeno življenje, samostojnost, narodno bogastvo in kulturni razvoj samo v skupnosti z ostalimi bratskimi narodi Jugoslavije. Tako želimo tudi v tem po svoji naravni in poklicni dolžnosti izjaviti v svojem delokrugu krščanska načela popol-

rodne vlade Slovenije, da predloži spomenico zvezni vladi demokratične federativne Jugoslavije v Beogradu.

ODGOVOR PREDSEDNIKA SLOVENSKE FEDERATIVNE VLADE

Predsednik narodne vlade Slovenije Boris Kidrič je v razgovoru s predstavniki duhovščine ljubljanske škofije odgovoril na spomenico naslednje:

"Niti naša narodna oblast niti osvobodilna fronta nista imeli kake namere voditi verske borbe. V osvobodilni fronti in v narodni oblasti se sodeluje z vsemi enakopravno in vestno, tako z masami slovenskih katoličanov kot z vodilnimi funkcijami iz katoliških vrst. Neštokrat sta osvobodilna fronta in narodna oblast naglasili svobodščino vesti, bogocastja in sodelovanje v verskem življenju, ter sta to istočasno, tudi stvarno dokazali.

Slovensko duhovništvo, kakor tudi njen škof dr. Gregor Rožman, je od prvega začetka narodno osvobodilnega gibanja imelo priliko sodelovati v narodno osvobodilni fronti. Osvobodilna fronta je vztrajno pozivala slovensko duhovščino, kakor tudi ljubljanske škofa, k sodelovanju v sveti domovinski vojni, in to celo takrat, ko je velik del slovenske duhovščine s škofom Rožmanom na čelu kazal izrazito sovražni obraz napram narodno osvobodilni borbi in ko so prešli na okupatorjevo stran za izdajstvo svojega naroda.

Malo število duhovnikov, ki je z iskrenostjo prišlo v partizanske vrste, je bilo sprejeto prijateljsko in je vedno imelo vsjo priliko, da v vsakem pogledu lahko vrši svojo pastirsko službo v naši armadi. Do narodnega izdajstva torej ni moglo priti iz strahu pred brezbožnostjo. Obzalamo, in ostro obsojamo vsa neopravičena nasilja, zlasti postopanje "črne roke", katero smo vedno obsojali. Zavedamo se, da je naša poklicna dolžnost pomagati ozdraviti našemu narodu težke rane nenake preteklosti. Vsled tega želimo s podvojenimi močmi pomagati, da se pogasi ogenj sovražstva, osvete in nepravice, katera bi znala in nadalje zastavljati družabno edinstvo dežele in naroda, ovirati in celo onemogočiti enotno prizadevanje vseh narodnih energij za hitrejšo obnovo naše domovine.

Hkrati pa izjavljamo, da hočemo vsebinsko te spomenice predložiti in jo tolmačiti nam podrejeni duhovščini, in da bomo skrbeli, da se ta duhovščina po njej ravna in tako postopa. V istem smislu hočemo voditi svoje vernike in jih opominjati, da so kot verhi predvsem radi Boga dolžni izpolnjevati svoje dolžnosti napram narodu in državi. S tem hočemo v svojem delokrugu utrjevati patriotizem, ki ga nam Bog nalaga.

Izražamo pa obenem svojo nado, da bo naša narodna in naša zvezna vlada vzgled naši iskrenosti in pripravljenosti, da z zavestnim postopanjem v smislu rečene izjave doprinesemo svoj dolžni del pri izgraditvi naše domovine, ne samo priznati katoličanom v naši državi pravico, ampak tudi z veseljem omogočiti versko vzgajanje otrok. Cerkvene poroke, potrebo verskega tiska, vzgajanje duhovniškega naraščanja ter za cerkev namenjeno potrebno gotovino. V to verujemo tembolj, ker je narodna vlada neposredno zajamčila tudi svobodo vesti, bogocastja in sodelovanja v verskem življenju. Izjavljamo, da hočemo vse te svoje pravice vporabiti ne samo za večni blagor nam poverjenih vernikov, nego tudi v trajni blagor naše domovine.

Ob priliki te naše iskrene izjave se spominjamo tudi nesrečnih izgnancev in uverjeni smo, da bo vlada vsekakor našla pripraven način, da se tudi njim čim prej omogoči zacementiranje ran, da se jim omogoči sporazum in veselje do dela za skupno domovino in tako ustvarijo našemu, že tako izmučenemu narodu, poveljni pogoji za srečno življenje. Želimo, da se naša slovenska narodna in naša zvezna vlada uverita po tem te spomenice, da duhovništvo ljubljanske škofije, zavedajoč se sodobnih verskih in narodnih nalog, iskreno želi pridružiti se novi Jugoslaviji.

(Sledijo podpis v začetku omenjenih voditeljev ljubljanske škofije.)

Vrhovni vikar Anton Vovk je nato zaprosil predsednika na-

POSPEŠENJE ENAKOPRAVNOSTI PRI UPOSLEVANJU

Tekom ravno zaključene vojne se je pričelo več in več Američanov zavedati, da diskriminiranje proti Američanom oz. ameriškim državljanom gotove vere, rase ali narodnosti—torej diskriminiranje, ki že samo na sebi tvori zanikanje temeljnih človeških pravic, takim zapostavljenim skupinam—ustvarja razmere, ki ogražajo blagostanje dežele.

Ta zavest je dovela do tega, da se je podvzelo pozitivne korake in to posebno na polju uposlevanja. Država New York je uvedla postavbo, po kateri je od zadnje zime naprej diskriminiranje pri uposlevanju (radi vere ali rase ali izvora itd.) zakonito odpravljeno. V splošnem pa predstavlja vsaj začasen korak v prilogi odprave zapostavljanja v tem ozirom zvezni odbor za pravično postopanje pri uposlevanju. (FFEPC—Federal Fair Employment Practice Committee.) Ta odbor je bil seveda imenovan tekom vojne v svrhu odprave diskriminacije pri uposlevanju delavcev, da je bilo tako mogoče spraviti v tek vsjo vojno industrijo, ki je potrebovala vse razpoložljive delovne sile.

V splošnem se je priznavalo, da so bili črnci, ki tvorijo eno desetino našega prebivalstva, najbolj potrebni protekcije v tem pogledu. Zgoraj omenjeni odbor pravi v svojem poročilu, da je 80% pritožb, ki so bile vlozene tekom enega fiskalnega leta, temeljilo na rasi diskriminaciji napram delavcem. Zapostavljanje radi vere je tvorilo le 9% pritožb. Večina teh pritožb je prišla od židov. Večji del pritožb o zapostavljanju radi narodnostnega izvora je prišlo od ameriških Mehikancev. Pritožbe pa so prišle tudi od strani Italijanov, Nemcev, raznih slovenskih narodnostnih skupin, dalje Kitajcev, ameriških Japoncev ter drugih.

Zdaj se ni mogoče soditi, kako država New York ravna v slučajih pritožb radi rasnih in sličnih zapostavljanj na podlagi novega zakona proti takemu zapostavljanju v uposlevanju delavcev, kajti novi zakon je pravzaprav prišel delovati šele to poletje. FFEPC, o katerem se je vodilo in se še vodi tolike debate v javnosti in drugače, pa deluje že od leta 1941, in v svojem poročilu, izdanem pred kratkim pod naslovom "First Report" (10. julija 1943 do vključitvi december 1944), podaja svoje izkušnje, ki kažejo kolikor toliko luč na probleme v zvezi z uposlevanjem ameriških delavcev, pripadajočih manjšinskim skupinam v deželi.

Najbrž v splošnem ni znano, da FFEPC ni imel moči uveljavljanja protidiskriminacijskih postopkov. Prigovarjanje in dobra volja pri izravnavanju tožadnih sporov in pritožb je bila—in je še—glavna metoda, ki jo je uporabljal razmeroma majhen štab poslušajočih odsekov predstavnikov FFEPC v industriji. Vse vlozene ali prijavljene pritožbe so natanko preučene in vžete v pretres. Od 6000 pritožb, vloženih tekom 18 mesecev, ki jih krije prej omenjeno poročilo, je bilo zavrženih kakih 60% in sicer na podlagi pomanjkanja dokazilnih virov. Vsi ostali slučajji so bili uspešno izravnavani.

Med 1723 pritožbami, ki so bile uspešno izravnavane, je bilo vključenih mnogo najrazličnejših slučajev zapostavljanja. Tako so bile n. pr. ladjedelnice na jugu naprošene, naj uposlojo črnce kot izravnane delavce, in isto tako se je prigovarjalo tovarnam za izdelovanje letal, naj dajo ameriškim Mehikancem priliko, da vrše dela, ki zahtevajo večje izurjenosti, ter naj jih na podlagi njih tožadnih sposobnosti pri delu tudi promovirajo. Belopoltni delavcem se je prigovarjalo, naj kooperirajo z zamorskim delavci v istih industrijah.

V vzhodnih državah so razni tvorničarji, ki so spočetka nasprotovali uposlevanju črncev pri delih, ki zahtevajo mehanične sposobne delavce, spoznali, kaj kmalu nauče obratovati komplicirane stroje in drug mehanizem, potreben v proizvodnji raznih vojniških potrebščin. Vlade agencije so sprejemale v nova dela sposobne delavce manjšinskih skupin, ki so bili priporočeni od vladne službe (Civil Service). Strokovne unije so tudi gledale na to, da so izra-

Glasovi iz naselbin

(Nadaljevanje z 2. strani)

Ali morda pomeni, da Rusi zahtevajo, da kajsek kooperira s komunisti in liberalizira centralno vlado? Dalje: Zakaj Rusija ni skušala osvojiti Mandžurije, ki je najbogatejša dežela Kitajske? Ali morda boljševiki mislijo, da je možnost vstajenja močne Japonske in zavoljo tega žele zgraditi močno Kitajsko in jo postaviti kot protiutež proti Japoncem? Ali so morda zato sklenili to pogodbo, da bi s tem odstranili vzroke za sumnjenja med Zedinjenimi državami in Rusijo na Tihem oceanu? Ali so Rusi z indirektno podporo Kajškovega režima dali povod za eventualno razširjenje fašizma po vsej Kitajski?

Človek lahko stavi mnogo vprašanj, na katera pa ni tako lahko najti odgovora, toda eno je gotovo: Vse je kazalo, da je na Kitajskem grozila velika revolucija, v katero se bi lahko zapletle vse velesile, Rusija pa si ne želi v sedanjih okoliščinah nobene vojne. Ne smemo namreč pozabiti, da v primeru civilne vojne med kitajskimi komunisti in generalom Kajškom bi Amerika podpirala Kajško in najbrže tudi Anglijo.

Kot je razvidno iz poročila FFEPC, so bila vsa peca vprašanja v pogledu diskriminacije in sporov v tovarnah rešena potom neformalnih razgovorov in izravnavanj in brez vsake publicitete. Seveda nekaj bolj resnih slučajev je bilo obravnavanih javno, in sicer je imel odbor takih slučajev 12 tekom 18 mesecev. Tekom zaslišanj v teh slučajih so imele vse stranke priliko prednesti svoje dokaze in svoje priče.

Dva slučajja posebno kažeta, kako je FFEPC obravnaval pritožbe zapostavljanja. Na primer: v juniju 1944 je prišel v urad FFEPC delavec, ki je izjavil, da je bil zavržen že večkrat zaporedoma, ko je zaprosil za delo v neki tovarni, ki je imela vojne kontrakte. Ker je bil ta delavec izurjen baš v takem delu, za katero je tovarna iskala delavce, je zaključil, da ga nočejo uposliti radi njegove židovske pripadnosti. FFEPC je obvestil o pritožbi ravnatelja tovarne, o kateri se je delavec pritožil, in mu naročil, naj zadevo preišče. Stvar je izpadla tako, da je ravnatelj dognal, da ni bilo nobenega pravega vzroka za odklanjanje prizadetega delavca in je ukazal upošlevalnemu uradu, naj vzame moža na delo, kar se je tudi zgodilo.

Ob priliki bom pisal o čustvu manjvrednosti (inferioriteta kompleksa), ki je precej razširjen med našim narodom.

REVEAL SECRETS OF RADAR

SOLDIERS OPERATE a mobile-trailer mounted radar set (top) during a demonstration in which the secret surrounding the device was lifted. This particular type of machine was attached to searchlights and anti-aircraft guns and automatically gave the range of enemy aircraft that came within its beam. At bottom, the image of a low-flying bomber is picked up on the illuminated oscilloscope the moment it comes within range of the machine and, almost immediately after the plane's shadow appears, ack-ack guns begin to fire at it. A. A. F. Photos.

Danes le apeliram na naše rojake, zlasti v oddaljenih zapadnih državah, naj se že enkrat vsaj toliko "zbrihtajo" in imenujejo same sebe Slovence ali Jugoslovane in ne Kranjce ali pa celo Avstrijce! Mislim, da bi lahko vsak človek, ki je imel vsaj en razred ljudske šole, vedel za ime svojega naroda. To rej drži čitatelj, če si ti eden tistih, ki se imenujejo Kranjce ali pa Avstrijce, si zapomni enkrat za vselej, da si Slovenec ali Jugoslovane in ne Kranjce ali Avstrijce!

Milan Medvešek.

Razni mali oglasi

"Wanted by Leading Chicago Manufacturer of Ladies and Children Rayon Lingerie"

Experienced Operators (all types sewing machines)

Pressers & Finishers

Will teach beginners. Modern factory. Pleasant working conditions. Vacation—FREE insurance.

HIGHEST piece work rates paid. Piece work bonus, experienced operators can average \$1 per hour or more. Plan your Post-War position NOW.

Apply in person

PHIL-MAID INC.

529 So. FRANKLIN ST. (9th floor)

BOYS & MEN

PERMANENT WORK

Under 45

To work in presroom and other departments

NO EXPERIENCE NECESSARY

SPLENDID OPPORTUNITY

GOOD PAY

DAY OR NIGHT SHIFT

APPLY

2436 W. 15th St.

Furniture Fillers

Polishers

and

Rubbers

GOOD WAGES - LIBERAL BONUS POST-WAR FUTURE

Zangerle & Peterson

Co.

2164 CLYBOURN AVE.

IZZA KONGRESA

Zgodovinski roman

Spisal
dr. Ivan Tavčar

(Nadaljevanje)

S ponosom je kazal na veliko brazgotino na kratko ostrženi svoji glavi, katero je bil po njegovi trditvi povzročil indijanski nož. A brez ozira na to brazgotino so bile dame docela prepričane, da imajo pred sabo pravega mučenika, vsaj napol svetnika in prezaduženega borca za sveto katoliško stvar.

"Sedaj sem na poti, da zbiram za svoje ovčice. Leta in leta sem poizkušal, a sami ne opravim nič. Sveti duh pa me je razsvetlil ter mi pokazal pot v staro Evropo. V Londonu sem že bil in, hvala bodi Odršeniku, tudi angleški katoliki niso dopustili, da bi odrinil praznih rok!"

To je bilo nekaj za gospo Lavrinovo, ki se je v svoji posvetnosti že naveličala teh cerkvenih razgovorov. Živahno se je oglašila: "V Londonu ste bili, gospod abbe? In kaj so naj-novejše novice o kraljici Karolini?"

Mož iz Luiziane v prvem hipu ni vedel, kako se mu je vesti. Angleški kralj Jurij IV. je imel tedaj velike težave s svojo ženo Karolino Amalijo Brunšviško. Ko je bil še princ valeski, se pe bil ločil od nje, nakar se je klatila po Evropi v družbi z nekim Lahom Bergamijem. Ko pa je njen soprog v letu 1820 stopil na prestol angleški, je prihitela v London ter po vsej sili hotela biti kraljica angleška.

Bila je stara že nad petdeset let, a imela je še nekaj ostankov svoje nekdanje lepote. Velik del angleškega javnega mišljenja je privlekla v svoj tabor, in mogočna stranka pod vodstvom lorda Holanda, ki ga je avstrijski Metternich iz dna svoje duše črtil, se je še celo v angleškem parlamentu prav pridno pihala za njene koristi.

Bila je to nekaka taka afeta, kakršno smo doživeli v najnovejših časih na draždanskem dvoru. Kakor ta je tudi ona razburjala vso Evropo. Kakor vsekdar je bilo tudi pri tej priliki mnenje sveta različno. Eni so držali za "njo", drugi za "njim", kakor vedno, kadar nastane vojska med dvema, ki si svojita eno in isto zakonsko posteljo.

"Da, da! Kaj ste zvedeli o ubogi Karolini Amaliji? Jo li parlament postavi v njene pravice? Naš Metternich ni z njo, to vemo. A me smo z njo! Ni li tako, drage prijateljice?"

Drage prijateljice so pritrldile. Častitljivi abbe je sedaj vedel, pri čem je. In takoj je svoja jadra zasukal po sapi, ki je pihala v tej družbi.

"Nič dobrega, ljube gospe," je odgovoril, "prav nič dobrega. V spodnji zbornici je propadla s svojimi zahtevami in tudi lord Brougham ji več pomagati ne more! Da, da, na angleškem prestolu sedi človek, ki ni prav nikakršne časti vredni!"

"Prava grdoba je!" se zajeli gospa Gogalova. "In druge ženske ima tudi!" pristavi gospa Galetova.

Abbe Inglesie pa je takoj zopet napeljal vodo na svoj kolešček: "In veste, ljube gospe, kje tiči pravi vzrok? Hudobni jeziki vpletajo vmes markeza Bergamija. Pa vse to nič ni! Iz naj-gotovejšega vira vem, da se je Karolina Amali-

ja Brunšviška v Rimu vrnila v naročje naše edine zveličalne cerkve. Zategadelj je kralj Juri ne mara. In tu tiči resnica!"

Zopet so koprnele gospe! Abbe pa vzklikne: "Pač res, katoliško cerkev povsod preganjajo! Zatorej je naša dolžnost, ljube in mlade gospe — tu se je zopet kazalo belo v očeh! — da se je tem bolj oklepamo! Odprta naj ji bodo naša srca, pa tudi naše — roke!"

To zadnje je bilo patru Angelu najvažnejše. Odprtih rok je iskal po Ljubljani in drugega nič! Žalibog, da jih je tudi dobil! Spretno je končal abbe svoj govor s tem, da je pozival navzoče dame, naj pritiskajo na svoje može, da se z obilnimi prispevki udeležijo subskripcije za luiziansko cerkev in župnišče. Ženske so obetale storiti, kar bo največ mogoče. To je svetovale storiti, kar bo največ mogoče. To je svetovale storiti, kar bo največ mogoče. To je svetovale storiti, kar bo največ mogoče.

S tem je hotel izraziti veliko svojo ponižnost! Od tako izraženega ponižanja so bile ženske vidno ginjene, in gospa Gogalova si je še celo z robcem brisala oči. Mož iz Luiziane je nato zopet deklamoval dolg blagoslov in zopet ni ostala ena opeka na Českovi hiši brez božjega blagoslova.

Po končani molitvi je izpregovoril proš, ki do tedaj ob izredni gostobesednosti svojega spremljevalca niti k besedi priti ni mogel. Nekoliko užaljen je dejal: "Sedaj bodi dosti govorice! Torej sva dobro opravila! A odriniti nama je, ker imava še več obiskov. Hvala vam, častite dame, na potrpežljivosti, s katero ste naju poslušale, in pa na prijaznosti, s katero ste naju sprejele!"

Hotel se je posloviti. A domača gospodinja še ni dopustila. Hitela je k vratom bližnje sobe, jih odprla ter rahlo zaklicala: "Fina!"

Poklicala je svojo hčerko, gospico Josipino Českovo. Le-ta je tiste dni slovela po Ljubljani za vrhovno kraljico ženske lepote. Bila je kraljica lepote v meščanskih krogih. Plemenitaški krogi so imeli svoje lepote, s katerimi se tudi še seznanimo.

Kar nas je starejših mož, smo Josipino Českovo še poznali. S svojim možem Fidelom Trpincem je vsaj nekoliko prihajala v dotiko tudi z narodnimi krogi. Kolikor se je spominjamo, je bila tudi v starosti visoke in nekako impozantne postave. Da je bila dobrega srca, se uume samo ob sebi, ker je, hodeč po precej trnjevi poti ne presrečnega zakona, morala marsikaj odpustiti.

Ko bi se bila njena zveza z Andrejem Smoletom posrečila, bi bila Josipina Českova tudi na našem narodnem polju pustila prejkone druge sledova za sabo, nego jih je v resnici! In morda bi bila uživala tudi drugo srečo, nego jo je tako. Pa kaj hočemo, usoda je gospodar nad nami, tako nad tistimi, ki še živimo, kakor nad onimi, ki so nekaj živeli.

(Dalje prihodnjič)

to besedo. Sinu je roka zastala. Položil je na mizo oslo in seki-ro, pomolčal dokaj dolgo in gledal v starca, potem pa rekel: "Da bi se oženil? I, zakaj pa to?"

"Da ne bo vse narobe pri hiši. Ona bo lahko doma vse lepo pospravila in oprala nas bo, pa zašila in skuhalo nam bo — saj vidiš, kako je nerodno, ko sva kar sama dedca pri hiši."

Zopet molk. Tone še ni na to nikdar mislil v življenju. Deset let že ni bilo Urše, rajnice matere; navadil se je kuhe in drugih ženskih del, pa je mislil, da je tako najbolje. "Oženil? Katero bi jemal?" "Danes je bila Marinčkovka pri meni. Mino je ponujala."

"Mino?" "Tone je čudno zategnil to vprašanje in ni zinil nobene besede več. Pridno je drgnil z oslo po sekirah, stari je tudi molčal in zlezal počasi na trdo ležišče. Sin je ugasnil luč in se zleknil po klopi ob peči."

Mina ... Mina ... Mina ... Poznal jo je dobro. Šivilja je bila Marinčkovka Mina. Na koncu vasi sta imeli z materjo majhno kajžo in vrtec krog nje.

"Mina — seve. Kako bi jo poprašal? Ali me bo marala? Prelepa je. Moj obraz je kozav, pa brki mi stoje na dež. Drugi fantje imajo lepo sesvedrane, moj pa ne stoji drugače."

Potipal se je pod nosom. "Pa če je mati rekla, mora že Mina tudi biti zame. Saj me je zadnjič tako lepo pogledala, ko sem prinesel nekaj šivat."

Da, šivala bi, jaz pa tesaril; pa bi se res lahko živelo — Mina — Marinčkovka —

Prvo noč v svojem življenju je Tone prečul, razen tistih dveh, ko je mati ležala na mrtvaškem odru.

(Dalje prihodnjič)

Razni mali oglasi

MEN

Jobs with a future in your neighborhood. No cut back problems. We need

CHECKERS AND STACKERS
Good starting salary
Excellent working conditions

Advance
Transportation Co.
4100 S. Union Ave.
YAR 3200

M-E-N-M-E-N

To work in

Large Meat
COMMISSARY
in the following positions:

Cooler Men
Checkers
Crow Leaders
Cutters
Luggers
(Day or night shifts)

Hourly rates—Nights 85c to \$1.04
Days 85c to \$1.00
Paid Vacations—Group Insurance

NATIONAL
TEA CO.
310 No. Peoria St.

DEKLETA IN ŽENE

IZKUŠENOST NI POTREBNA

MI VAS NAUČIMO VSE, KI SE TIČE KNJIGOVEZNIŠTVA

7:15 A.M. to 3:45 P.M.

3:45 P.M. to 12:15 A.M.

12:15 A.M. to 7:15 A.M.

NAJBOLJŠA PLAČA OD ZAČETKA
STALNO DELO

W. F. HALL PRINTING COMPANY
4600 DIVERSEY

WE NEED MEN AT ONCE
SHEET METAL WORKERS

STRUCTURAL STEEL WORKERS
DRAFTSMEN

Plenty of overtime WITH BONUS

DRYING SYSTEMS, INC.
1800 Foster Ave.

Razni mali oglasi

GIRLS
Sewing Machine Operators
Good pay
OTTENHEIMER & CO.
407 S. Green St.

MECHANICS
BODY & FENDER MEN NEEDED
Chrysler experienced preferred, but not necessary. TOP PAY—Vacations—Pleasant working conditions.
C. W. MARQUARDT CO.
48 No. Laramie

"WE NEED MEN AS"
TRUCK BODY
Woodworkers
and
Blacksmiths
STEADY JOBS • GOOD PAY
BARTLETT
TRAILERS
3080 ARCHER AVE.

MACHINE OPERATORS
AND LABORERS
wanted for steady work in Steel
Yard and Warehouse
TRUSCON STEEL CO.
4401 W. 16 St.

SILK SHADE MAKERS
Izkušeni šivalci. Visoka plača
Čisto in prijazno delo
REMBRANDT LAMP CORP.
259 E. Erie St.—Superior 2467

RAILROAD
Freight Handlers
(Apply in person)

Room 206

PENN. R. R.
323 W. POLK ST.

\$50.00 NAGRADE

Ako veste za koga, ki ima dobro karo na prodaj, ali prodate vašo karo za izredno dobro ceno. Kličite SEELEY 0607 po 6 P.M. ali pa JUNIPER 7810.

BUTCHERS & SMOKERS
Experience Not Necessary
Steady Positions
VIENNA SAUSAGE MFG. CO.
1215 So. Halsted
CANAL 0192

SAUSAGE LINKERS
Experience Not Necessary
Steady Positions
VIENNA SAUSAGE MFG. CO.
1215 So. Halsted
CANAL 0192

Girls - 17 and Over

No experience necessary
To deliver packages
Opportunity for advancement
With established dental supply house

L. D. CAULK CO.
25 E. Washington
Room 1010

Razni mali oglasi

JANITRESSES
(Night Work)

LOOP OFFICE

5 to 11 P.M. — 6 Nites a week

Apply Room 805

20 W. Jackson Blvd.

Ask for

MISS KESLER

WOMEN-GIRLS

We have Openings for:

PACKERS-
WRAPPERS

in our General Manufacturing
and Bakery Departments

NO EXPERIENCE
NECESSARY
GOOD PAY

Group Insurance—Paid vacations

GOOD FUTURE

NATIONAL
TEA CO.

1000 N. Crosby St.

(1000 North—600 West)

KEY PUNCH
OPERATORS

TABULAR
OPERATORS

HIGHEST WAGES

Steady position year around

237 E. Grand Avenue

WOMAN
for General House Work—
and Cook
No Laundry—Own room & bath
\$20 week
Phone—FAIRFAX 1170

DRIVERS
Also man to work in Wholesale
Fruit and Vegetable House
Experience not necessary
Good pay. Steady work
GREENBERG & TOCKMAN
920 W. Randolph

MAID 25 to 35
For general housework. Light cooking—stay or go. Own room if stay. Good starting wages. For appointment phone—
ROGERS PARK 5648

GIRL
General Housework; cooking; own room; radio
6430 S. Morgan
Phone—Englewood 3022

MEN AND WOMEN WITH CARS
earn \$45.00 to \$60.00 per week. Deliver phone books, choose your own hours. Many men earn \$8.00 to \$9.00 per day delivering from trucks.
R. H. DONNELLEY
419 E. 25th St. Cal 2168

"We Need Men — Peace Time Work"

STEEL WAREHOUSE

(Work either of 2 Night Shifts)

Need—SHEAR & SLITTER
OPERATORS & HELPERS

PREMIUM PAY

CENTRAL STEEL & WIRE CO.

2924 WEST 51st ST.

Apply 9 a. m. to 9 p. m.

Ask for J. Long or D. Stewart

HOUSEKEEPER

(Must be an Excellent Cook)

"TO WORK ON FARM NEAR MUNDELEIN, ILL."

WONDERFUL ATMOSPHERE

Excellent Working Conditions

TOP SALARY

You will be PROUD to work in this BEAUTIFUL HOME

For further details—PHONE—

MISS PARKS
MOHAWK 5300

Črtice in povesti

Spisal F. S. Finigar

(Nadaljevanje)

PREKLETA . . .

Krog mojega doma se je pa-sla umazana, pepelkasta megla, ki je trdovratno in leno zapirala vsak razgled, zastirala ves božji dan solnce, da se je zdela, kakor bi zaklenila vse vedre misli v svinčeno ječo. Ne vem, koliko reči sem se lotil, pa vse brez uspeha. Vse moči so bile ukovane v čudno potrlost; ven se mi ni hotelo, v sobi sem bil nemiren, da sem se preseljal s stola na stol. Težko sem čakal noči, ki je, dasi temnejša, vendar bolj prijetna kot tak leni dan brez življenja in brez luči.

In prišla je noč—prav zgodaj. Sedel sem k mizi in iskal po miznici. Ko tako iščem, zadnem prav na dnu miznice na šop pisem, ki so bila povezana z obledelim rdečim trakom. Deset let jih že nisem pogledal. Pozabil sem na to, kar sem iskal, razvezal šop in začel pregledavati liste davnih spominov. "Nikomur nisem pisal. Samo tebi. Jaz grem tako daleč, da me ne vidi nikdar več znano lice. Veš, zakaj grem? Saj ti je znano, zaradi Mine. Nikoli nisem kiel, nocoj pa kolnem—samo njo. Vso srečo sem ji u-kiel—boš videl . . ."

Tako pričetek pisma, katerega

ni pisala roka, ki se je mnogo trudila s peresom. Črke so bile dokaj solarske. A slog je kazal, da je pismo pisano s srčno krvjo. Pretrgani stavki, vzkliki, izpuščene besede, vse je pričalo, da je Tone drgetal od razburjenosti, ko je to pisal. Da, skoraj sem ga bil pozabil. A po tem pismu se je zbudil preživo spomin na prijatelja. Bil je posebezn, toda plemenit in neskončno rahlega srca. Jaz dijak — on tesar, pa sem vendar preživel lepe ure z njim. — Posvečujem mu—ta večer.

Stari, nadušljivi oče je kašljal pri peči. Po sobi je vladala tema. "O, para ti, parastal!" Tako je vzdihoval stari, ko se je odkušljal in privzdigoval kapaste trepalnice pod mogočnimi sivimi obrvmi in gledal toplo skozi okno, ki je bilo kakor siva lica v steni. Zunaj je svetila mrkla mesečina.

"Ga ne bo, kali?" Ob palici je drsal skozi duri v vežo in se kašljaje ustavil na pragu ter strmel s široko odprtimi očmi po shojeni stezi, ki je vodila do kajžice.

"Ko bi vsaj umrl! Ali pa naj bi bila Urša malo še potrpekla na svetu. Treba ji še ni bilo umi-

ratil. O, para ti, para—Aha, zdaj—"

Zagnal je deda kašelj, da se je krčevito sključil in se trdo oprl na rogljasto palico.

"Oče, zakaj pa niste v hiši? Zunaj še bolj kašljate."

Sin krepke postave, s suknjičem čez ramo, je ljubeznivo ogovoril očeta, ga prijel z roko pod pazduho in ga vedel v hišo. Stari je sedel v svoj oguljeni kot k peči, sin je pa prižgal lojevo svečo. Na mizo je postavil v plavo ruto zavezan lonec.

"Sem mislil, da te ne bo!"

"Nekaj tramov smo morali še potegniti na zid. So pa težki, in podnevi ne utegnejo ljudje priti pomagat!"

"Seve, seve. E, povsod imajo delat!"

"Oče, večerjo sem Vam prinesel. Poglejte, kava je, s pogačo podrobljena."

Oče je bil lačen in je hitro vstal ter trkal s palico k mizi. Slastno je jedel iz piskra.

"Ti ne boš?" Oddehnil se je in postavil žlico pokonci.

"Sem že, ta je vsa Vaša."

Stari je brez obotavljanja nadaljeval, sin pa je vzel izpod trama oslo in začel brusiti sekiro.

Po večerji je drsal oče zopet k peči. Precej dolgo sta molčala.

"Tone!" "Kaj?" Oče je hudo zakašljal. "Oh, tale naduha, kako me tare!—Tone, veš kaj, takole sem premišljeval danes: kaj ko bi se ti oženil . . ."

Starec je z nekim strahom in velikim pričakovanjem izrekel